

ARTYKUŁY

Doręczenie pozwu lub pierwszego pisma wymagającego podjęcia obrony praw pozwanemu wpisanemu do rejestru lub ewidencji. Uwagi na tle art. 139¹ k.p.c.

DOI:10.53024/4.4.48.2022

MICHAŁ PTASZEK*

STRESZCZENIE

Zmiany wprowadzone do k.p.c. dokonane ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw zasadniczo zreformowały system doręczeń do strony pozwanej pozwu lub innego pisma wymagającego podjęcia obrony jego praw. Art. 139¹ k.p.c. nie ma zastosowania do osób prawnych oraz niebędących osobą prawną jednostek organizacyjnych, którym ustawy przyznają zdolność prawną, wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego. Natomiast znajduje on zastosowanie w stosunku do osób fizycznych wpisanych do rejestru. Jeżeli pozwany będący osobą fizyczną wpisaną do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej nie odbierze pozwu lub innego pisma wymagającego podjęcia obrony jego praw, a wcześniej nie doręczono mu żadnego pisma i nie ma zastosowania art. 139 § 2-3¹ lub inny przepis szczególnie przewidujący skutek doręczenia, przewodniczący powinien zawiadomić o tym powoda, przesyłając mu przy tym odpis pisma dla pozwanego i zobowiązując do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika. Przewodniczący może jednak uznać korespondencję za doręczoną na podstawie art. 139 § 1 k.p.c., jeżeli uzna, że wpis w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności stanowi dowód miejsca przebywania pozwanego.

SŁOWA KLUCZOWE: doręczenie pozwu, pozwany podlegający wpisowi do rejestru lub ewidencji

* Michał Ptaszek, magister prawa oraz magister administracji, sędzia w wydziale gospodarczym w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie; ORCID: 0000-0003-4132-854X.

I. WSTĘP

Regulacja wprowadzona do art. 139¹ k.p.c.¹ na mocy ustawy zmieniającej z 2019 r.² z założenia miała zmienić sposób dokonywania pierwszych doręczeń pism procesowych do strony pozwanej. Głównym celem nowego rozwiązania było zredukowanie do minimum ryzyka prowadzenia tzw. fikcyjnych procesów, w których pisma i orzeczenia kierowane są na nieprawidłowy adres. Ustawodawca (słusznie) dostrzegł, że powód niejednokrotnie nie zna właściwego adresu przeciwnika lub nie jest zainteresowany jego podaniem, zarazem operator pocztowy nie ma ani uprawnień, ani obowiązku prowadzić dochodzenia w celu ustalenia, czy i kto przebywa pod wskazanym adresem. Także aktywność sądu częstokroć była w tej kwestii niewystarczająca, gdyż ograniczała się do ustalenia treści odpowiedniego wpisu w systemie PESEL.SAD³, podczas gdy spora część mieszkańców przebywa poza adresem swojego zameldowania lub poza Polską i nie zgłasza tego właściwym organom ewidencji. Ważąc na szali z jednej strony postulaty szybkości i sprawności postępowania (art. 6 § 1 k.p.c.), a z drugiej zasadę równości stron, prawo do sprawiedliwego i rzetelnego procesu (art. 45 ust. 1 Konstytucji), zdecydowano się przyznać prymat tej drugiej grupie zasad. Zaznaczyć przy tym trzeba, że już na gruncie dotychczas obowiązujących przepisów uznawanie na podstawie art. 139 § 1 k.p.c. za doręczonego pierwszego, a zarazem i kolejnego pisma procesowego lub sądowego stwarzało jedynie ułudę prowadzenia szybkiego procesu sądowego. Wiele takich postępowań „odżywało”, gdy na etapie postępowania egzekucyjnego dłużnik po raz pierwszy dowiadywał się o prowadzonym przeciwko niemu postępowaniu, wskutek czego składał środki zaskarżenia skierowane przeciwko (błędnie) uznanym za prawomocne nakazom zapłaty, czy też wyrokom zaocznym⁴.

Idee, które legły u podstaw dokonanych zmian, znalazły swój wyraz w treści art. 139¹ k.p.c. Analizując treść uzasadnienia⁵ do projektu ustawy, można dojść do wniosku, że intencją ustawodawcy było ograniczenie zakresu podmiotowego przepisu art. 139¹ k.p.c. do osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, co do których dane o adresie dotychczas czerpane były z bazy PESEL-SAD.

¹ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.); dalej: k.p.c.

² Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469, ze zm.); dalej: ustawa zmieniająca z 2019 r.

³ Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych udostępniony dla upoważnionych pracowników sądów powszechnych, który umożliwia weryfikację danych osobowych uczestników postępowań sądowych.

⁴ Szerzej na ten temat zob. F. Zedler, *Z problematyki doręczeń w postępowaniu cywilnym*, „Polski Proces Cywilny” 2014, nr 1, s. 126-135.

⁵ Zob. <https://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/166CCC44490F3965C1258384003CD40A/%24File/3137-uzas.pdf> (dostęp: 17.06.2022 r.).

Doręczenie pozwu lub pierwszego pisma wymagającego podjęcia obrony praw pozwanemu...

Tymczasem redakcja przepisu i nieprecyzyjność użytych sformułowań⁶ sprawiły, że nie da się z góry wykluczyć stosowania go do pozwanych wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS) oraz Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). Zarazem taka lub inna interpretacja przedmiotowej normy determinować będzie to, czy prowadzone postępowanie dotknięte będzie wadą nieważności postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Tym samym może dojść do sytuacji, gdy nowy przepis, który miał stanowić remedium na dotychczas występujące problemy, wygeneruje kolejną serię wadliwie prowadzonych procesów.

Niniejsze opracowanie ma na celu dokonanie wykładni, jak należy rozumieć pojęcie „pozwanego” w rozumieniu art. 139¹ § 1 i 2 k.p.c. w odniesieniu do podmiotów wpisanych do KRS i CEIDG.

II. DORĘCZENIE PIERWSZEGO PISMA STRONIE POZWANEJ NIEBĘDĄCEJ OSOBĄ FIZYCZNĄ WPISANEJ DO REJESTRU

Do czasu wejścia w życie ustawy zmieniającej z 2019 r. pisma procesowe dla przedsiębiorców wpisanych do rejestru sądowego doręczano na adres udostępniany w rejestrze, chyba że strona wskazała inny adres dla doręczeń (art. 133 § 2a zd. 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 7.11.2019 r.). W przypadku, gdy strona nie odebrała pisma, po spełnieniu warunków opisanych w art. 139 § 1 k.p.c., przesyłkę uznawano za doręczoną z upływem 7 dnia od daty drugiej awizacji. Przyjęto regułę, że sąd winien działać w zaufaniu do odpowiedniego wpisu w rejestrze i z góry zakładać, iż odzwierciedla on rzeczywisty stan faktyczny dopóki, dopóty nie ustalono w toku postępowania faktu przeciwnego. Jednocześnie wprowadzono do k.p.c. dwa rozwiązania, które miały na celu uzupełnić zasadę wyrażoną w art. 133 § 2a zd. 1 k.p.c.

Pierwsze dotyczyło sytuacji, gdy adres wskazany w rejestrze został wykreślony jako niezgodny z rzeczywistym stanem rzeczy i nie zgłoszono wniosku o wpis nowego adresu, który podlegałby udostępnieniu. W ówczesnie obowiązującym art. 133 § 2a zd. 2 k.p.c. wprowadzono fikcję prawną, która zakładała, że adres wykreślony uważany był za adres udostępniony w rejestrze.

Drugie rozwiązanie obejmowało przypadki, gdy na podstawie innych dowodów ustalono, że adres ujawniony w rejestrze jest adresem nieprawidłowym. Taką informację sąd najczęściej uzyskiwał od operatora pocztowego, w drodze odpowiedniej adnotacji na zwrotnym poświadczeniu odbioru. W art. 139 § 3 k.p.c. zastrzeżono, iż

⁶ Szerzej na temat niedoskonałości legislacyjnej wypowiada się J. Bodio, *Uwagi do art. 139¹*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian. Tom I*, red. T. Zembrzuski, Warszawa 2020.

takie pisma pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany.

Zmiany wprowadzone ustawą zmieniającą z 2019 r. objęły wyżej wymienione przepisy k.p.c., jednak modyfikacje nie wprowadziły żadnych istotnych zmian w odniesieniu do przedsiębiorców wpisanych do rejestru. Regułę zawartą w art. 133 § 2a k.p.c. zastąpiono nowo uchwalonym art. 133 § 2¹ k.p.c. Ustawodawca, chcąc doprecyzować ustawę, zastrzegł, że znajduje ona zastosowanie zarówno w przypadku konieczności doręczenia pism procesowych, jak i orzeczeń, choć już na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy nie budziło to większych wątpliwości.

Hipoteza art. 139¹ § 1 k.p.c. wskazuje na sytuacje, gdy „pozwany” pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zd. 2 k.p.c., nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw i nie precyzuje, jak należy rozumieć to pojęcie. Dyspozycja przepisu nakazuje przewodniczącemu zawiadomienie o tym fakcie powoda, przesłaniu mu odpisu pisma przeznaczonego dla przeciwnika i zobowiązanie go do doręczenia pisma za pośrednictwem komornika.

W pierwszej kolejności należy zastrzec, że dyspozycja wyrażona w art. 139¹ § 1 k.p.c. nie znajdzie zastosowania, jeśli do sądu wróci przeznaczona dla pozwanego nieodebrana korespondencja z adnotacją, iż adresat się wyprowadził, lub gdy przesyłkę sądową skierowano na adres wykreślony w rejestrze, a przedsiębiorca nie zgłosił wniosku o wpis nowego adresu. Nie ulegało zmianie to, że taka korespondencja zostanie uznana za doręczoną w trybie art. 133 § 2³, czy też art. 139 § 3, co wynika wprost z brzmienia art. 139¹ § 1 k.p.c., który odsyła do tych przepisów.

Jeżeli jednak do sądu wróci podwójnie awizowana koperta skierowana do osoby niebędącej osobą fizyczną wpisaną do KRS bez żadnych dodatkowych adnotacji, powstaje wątpliwość, czy korespondencję uznać za doręczoną w trybie art. 139 § 1, czy też podjąć działania, o których mowa w art. 139¹ § 1 *in fine* k.p.c.?

Z jednej strony za przyjęciem koncepcji, że norma wyrażona w art. 139¹ § 1 k.p.c. obejmuje także osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej wpisane do KRS, przemawia przede wszystkim wykładnia językowa tego przepisu. Użycie sformułowania „pozwany” może prowadzić do konkluzji, że zakresem jego desygnatów objęte są wszystkie podmioty, które występują w postępowaniu sądowym w tej właśnie roli. *Lege non distinguente* pozwanym może być zarówno osoba fizyczna, jak i osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, niezależnie od tego czy jest wpisana do KRS, czy też CEIDG. Co więcej, w art. 139¹ k.p.c. nie zdecydowano się na doprecyzowanie pojęcia pozwanego, mimo że ustawa zmieniająca z 2019 r. wprowadzała także zmiany, na mocy których dookreślono podmiotowe zakresy zastosowania przepisów k.p.c. przez ograniczenie ich hipotez

do osób fizycznych wpisanych do CEIDG czy też przedsiębiorców wpisanych do KRS (patrz: nowe brzmienie art. 133 § 2¹ k.p.c. oraz art. 139 § 3 k.p.c.). Taki sposób sformułowania ustawy nowelizującej mógłby wskazywać na to, że wolą ustawodawcy było objęcie zakresem zastosowania art. 139¹ k.p.c. wszystkich podmiotów, które występują w procesie w charakterze pozwanego.

Z drugiej strony opieranie się w tym wypadku jedynie na wykładni literalnej pojęcia pozwany byłoby zawodne, chociażby z tego powodu, że w art. 139¹ § 2 k.p.c. zastrzeżono, iż powód jest zwolniony z obowiązku doręczenia pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika, o ile wskaże dowód, iż pozwany „przebywa pod adresem wskazanym w pozwie”. Tymczasem zwrot „przebywanie pod adresem” należy raczej wiązać z osobami fizycznymi, a nie z osobami prawnymi czy też jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną⁷ (zob. art. 151 § 2, art. 574 § 2, art. 598¹, art. 833 § 7, art. 890 § 1¹, art. 1056 § 1, art. 1107 § 3, art. 1131 § 1, art. 1134, art. 1135² § 2 i art. 1135³ k.p.c.)⁸.

Wątpliwości dotyczące desygnatów pojęcia „pozwanego” tylko narastają po analizie wprowadzonych ustawą zmieniającą z 2019 r. zmian do u.k.s.⁹ regulujących tryb tzw. doręczenia komorniczego, do którego odnosi się art. 139¹ § 1 i 2 k.p.c. Z jednej strony w art. 3 ust. 4 pkt 1-1a, art. 3a ust. 2-4 i art. 3b u.k.s. odwołano się do pojęcia „adresu zamieszkania” adresata, którego z pewnością nie da się odnieść do innych podmiotów niż osoby fizyczne. Z drugiej zaś strony w u.k.s. pojęcie „zamieszkiwania” pojawia się również w art. 10 ust. 10, który dotyczy możliwości wydawania postanowień o przekazaniu sprawy komornikowi właściwości ogólnej dłużnika i który można stosować zarówno w stosunku do osób fizycznych, jak i osób prawnych.

Powyżej opisane okoliczności pozwalają podać w wątpliwość, czy brak dookreślenia pojęcia „pozwany” w art. 139¹ k.p.c. był celowym zabiegiem ustawodawcy. Natomiast można pokusić się o zarzut, iż ustawodawca, konstruując art. 139¹ k.p.c. oraz przywołane wyżej przepisy ustawy o komornikach sądowych, nie dostrzegł tych nieścisłości językowych.

Szerokie rozumienie pojęcia „pozwany” znajduje uzasadnienie także w dalszej części art. 139¹ § 1 k.p.c., skoro przepisu tego nie stosuje się, jeśli ma zastosowanie

⁷ Zob. Ł. Zamojski, *Doręczenie pozwanemu pierwszego pisma procesowego wywołującego potrzebę obrony na podstawie art. 139¹ k.p.c.*, „Monitor Prawa Handlowego” 2019, nr 3, s. 13.

⁸ Wyjątkiem jest art. 1135² § 2 k.p.c., aczkolwiek w doktrynie istnieje spór, czy hipotezą tego przepisu należy objąć także osoby prawne; zob. M. Orecki, *Uwagi do art. 1135¹*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom V, Art. 1096-1217*, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021; M. Radwan, *Uwagi do art. 1135¹*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II*, red. M. Manowska, Lex/el. 2020.

⁹ Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 850, ze zm.); dalej: u.k.s.

art. 139 § 2-3¹ lub inny przepis szczególny przewidujący skutek doręczenia. Takim przepisem szczególnym jest np. art. 133 § 2¹ czy art. 139 § 3 k.p.c. Sytuacji, do której nawiązuje art. 139¹ § 1 k.p.c., tj. w której do sądu wraca podwójnie awizowana koperta bez żadnych dodatkowych informacji, nie można zrównywać z przypadkami, o których mowa w art. 133 § 2¹ czy art. 139 § 3 k.p.c., gdyż sąd nie ma wtedy żadnych dowodów, aby uznać, że adres ujawniony w rejestrze, na który skierowano korespondencję, jest adresem nieprawidłowym.

Nie sposób również pominąć tego, że art. 139¹ § 1 k.p.c., wskazując na przypadki, gdy norma ta nie będzie miała zastosowania, wymienia chociażby art. 139 § 3 k.p.c., podczas gdy przepis ten dotyczy wyłącznie stron podlegających wpisowi do rejestru. Gdyby norma wyrażona w art. 139¹ § 1 k.p.c. nie miała zastosowania do takich podmiotów, to odesłanie do art. 139 § 3 k.p.c. musiałyby zostać uznane za *superfluum*, co godzi w ideę racjonalnego ustawodawcy.

Idąc tym tokiem rozumowania, należałoby wywieść, że celem wprowadzenia art. 139¹ k.p.c. nie było wyłącznie stworzenie odpowiednich gwarancji procesowych, aby pierwsze pismo wymagające podjęcia obrony było doręczane pozwanemu na właściwy (zgodny z rzeczywistością) adres, ale też to, by strona pozwana faktycznie odebrała kierowaną do niej korespondencję. Jeśli tego nie uczyniła, konieczne jest zawiadomienie o tym powoda, przesłanie mu odpisu pisma dla pozwanego i zobowiązanie go do doręczenia pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika (art. 139¹ § 1 *in fine* k.p.c.). Takie założenie wiązałoby się z przyjęciem, że przedsiębiorca wpisany do rejestru, który nie odbiera kierowanej do niego korespondencji, uzyskuje dodatkowy termin na wniesienie odpowiedzi na pozew czy też sprzeciwu/zarzutów od nakazu zapłaty, skoro powód zostanie zmuszony do ponowienia doręczenia za pośrednictwem komornika (art. 139 § 2¹ k.p.c.).

W ocenie autora niniejszego artykułu przedstawione argumenty nie są wystarczające, aby zaakceptować prezentowaną powyżej szeroką wykładnię art. 139¹ § 1 k.p.c., ponieważ podważa ona istotę oraz ideę publicznego rejestru, jakim jest KRS, a także zasadę domniemania prawdziwości wpisów (art. 17 ust. 1 u.KRS¹⁰). Na podmioty wpisane do rejestru w przepisach szczególnych nałożono szereg obowiązków, z których wynika konieczność aktualizowania wszelkich zmian dotyczących ich adresu.

W treści uzasadnienia ustawy zmieniającej z 2019 r. próżno również szukać jakiegokolwiek wskazówki, aby celem ustawodawcy była zmiana sposobu doręczeń pierwszych pism procesowych wymagających podjęcia obrony w stosunku do osób

¹⁰ Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 112, ze zm.); dalej: u.KRS.

Doręczenie pozwu lub pierwszego pisma wymagającego podjęcia obrony praw pozwanemu...

prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnych wpisanych do rejestru. Nie istnieją też względy natury aksjologicznej, aby ci profesjonalni uczestnicy obrotu zostali zwolnieni z dotychczas nałożonych na nich zobowiązań.

Nie jest również tak, że wolą ustawodawcy było przyznanie stronie pozwanej dodatkowego terminu na ustosunkowanie się do pozwu, przeczy temu bowiem treść art. 139¹ § 2 k.p.c., który zezwala na odstąpienie od ponownego doręczenia, jeśli powód przedstawi dowód, że adresat przebywa pod adresem wskazanym w pozwie. Takim dowodem może być wydruk pobrany w trybie art. 4 ust. 4aa u.KRS.

Ponadto nieodebranie przez taki podmiot odpisu pozwu lub innego pisma wymagającego podjęcia obrony wymaga od przewodniczącego ustalenia w pierwszej kolejności, czy przesyłka została skierowana na adres wskazany w rejestrze (art. 133 § 2² zd. 1 k.p.c.). Jeżeli doręczenie zostało dokonane na inny adres, przewodniczący powinien zarządzić ponowne wysłanie korespondencji na adres właściwy (ujawniony w KRS). Natomiast, jeżeli przesyłka została wysłana pod adres ujawniony w rejestrze, a adres ten nie został wykreślony, to teoretycznie możemy rozważać dwie relewantne z punktu widzenia art. 139¹ k.p.c. przyczyny takiego stanu rzeczy¹¹.

Po pierwsze, że strona pozwana zmieniła adres i nie ujawniła tego faktu w rejestrze, jednakże norma wyrażona w art. 139¹ § 1 k.p.c. odsyła w takim przypadku do treści art. 139 § 3 k.p.c., co w konsekwencji pozwala uznać taką przesyłkę za doręczoną i złożyć ją do akt sprawy, chyba że nowy adres jest sądowi znany.

Po drugie, że strona nie zmieniła adresu, a sąd jest związany domniemaniem, iż dane wpisane do rejestru są prawdziwe (art. 17 ust. 1 u.KRS). W tej sytuacji nie istnieje potrzeba zawiadamiania powoda o tym, że pozwany, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 zd. 2 k.p.c., nie odebrał pozwu i tym samym zobowiązania powoda do doręczenia pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika (art. 139¹ § 2 k.p.c.), skoro sąd dysponuje dokumentem urzędowym w postaci wydruku informacji wydawanym przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego (art. 4 ust. 4aa u.KRS) lub ma dostęp do treści odpowiednich wpisów za pośrednictwem drogi elektronicznej (<https://ekrs.ms.gov.pl/>).

¹¹ Kwestia obiektywnego braku możliwości odebrania przesyłki, np. z uwagi na chorobę członków organu przedsiębiorcy, może być analizowana co najwyżej na płaszczyźnie wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej (art. 169 k.p.c.), a nie z punktu widzenia skuteczności i prawidłowości doręczenia korespondencji.

W orzecznictwie¹² i doktrynie¹³ słusznie podnosi się, że dowód, iż pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie, podlega regułom dowodzenia zawartym w art. 227 i n. k.p.c. Jednocześnie nic nie stoi na przeszkodzie, aby sąd ustalił ten fakt na podstawie dowodów dołączonych do pozwu, odwołał się do faktów powszechnie znanych (art. 228 § 1 k.p.c.) lub do faktów znanych sądowi z urzędu czy też faktów, o których informacja jest powszechnie dostępna (art. 228 § 2 k.p.c.). Całkowicie kontrproduktywne i naruszające zasadę sprawności postępowania byłoby zwracanie pisma powodowi, skoro już na tym etapie sąd dysponuje dowodami potwierdzającymi, że korespondencję skierowano pod prawidłowy adres¹⁴.

Zatem niezależnie od tego, czy przyjmiemy, iż pozwany niebędący osobą fizyczną podlegający wpisowi do rejestru nie odebrał kierowanej do niego korespondencji z tego powodu, że zmienił adres i nie ujawnił tego w rejestrze, czy też tego adresu nie zmienił, to i tak można uznać taką przesyłkę za doręczoną i nie istnieje potrzeba zobowiązania powoda do doręczenia pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika (art. 139¹ § 1 *in fine* k.p.c.).

III. DORĘCZENIE PIERWSZEGO PISMA OSOBIE FIZYCZNEJ WPISANEJ DO REJESTRU

Do czasu wejścia w życie ustawy zmieniającej z 2019 r. w systemie doręczeń sądowej korespondencji do osób fizycznych podlegających wpisowi do rejestru można było wyróżnić trzy grupy podmiotów.

Pierwszą stanowiły osoby reprezentujące podmiot wpisany do KRS¹⁵, likwidatorzy, prokurenci, członkowie organów lub osoby uprawnione do powołania zarządu¹⁶. Zgodnie z art. 133 § 2c k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym do 7.11.2019 r.) pisma procesowe i orzeczenia kierowano na adres do doręczeń wskazany zgodnie z przepisami art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS. W razie niemożności doręczenia tych dokumentów, z uwagi na niezgłoszenie oświadczenia o zmianie adresu, pozostawiano je w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że inny adres do doręczeń

¹² Zob. postanowienie SA w Rzeszowie z 23 lutego 2021 r., I ACz 254/20, Lex nr 3126763.

¹³ Zob. M. Świtkowski, *Praktyczne aspekty doręczeń pism procesowych za pośrednictwem komornika sądowego oraz e-doręczeń w postępowaniu egzekucyjnym*, Lex/el. 2021; E. Gapska, *Uwagi do rozdz. 6. Doręczenia*, [w:] *System Prawa Procesowego Cywilnego. Tom IV. Część I. Postępowanie nieprocesowe*, vol. 2, red. T. Ereciński, K. Lubiński, Warszawa 2021.

¹⁴ Tak też w odniesieniu do dowodów, które powód złożył razem z pozwem, zob. Ł. Zamojski, *Doręczenie...*, s. 13.

¹⁵ Będą to np. wspólnicy spółki jawnej, partnerzy, komplementariusze, ale też syndycy czy zarządcy restrukturyzacyjni.

¹⁶ Np. wspólnicy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zob. art. 201 § 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526, ze zm.; dalej: k.s.h.), członkowie rady nadzorczej w spółce akcyjnej (art. 368 § 4 k.s.h.).

lub miejsce zamieszkania i adres były sądowi znane (art. 139 § 3¹ k.p.c.). To na osoby wskazane w art. art. 133 § 2c oraz art. 139 § 3¹ k.p.c. nałożono zobowiązanie do informowania organu rejestrowego o zmianie swojego adresu. Konsekwencją niezrealizowania tego obowiązku było zastosowanie w postępowaniu cywilnym fikcji doręczenia. O skutkach zaniechania informowano przy doręczeniu postanowienia w przedmiocie wpisu tej osoby do KRS, a pouczenie skierowane do podmiotu wpisanego do rejestru było równoznaczne z pouczeniem osób, o których mowa w art. 133 § 2c k.p.c. (art. 139 § 4¹ k.p.c.). W postępowaniu cywilnym sąd obowiązany był jedynie ustalić treść zgłoszenia dokonanego w trybie art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS, kierując odpowiednie zapytanie do sądu rejestrowego.

Obowiązek składania oświadczeń o adresie do doręczeń, o którym mowa w art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS, pojawił się dopiero 15.03.2018 r. w związku ze zmianą dokonaną na podstawie ustawy zmieniającej z 2018 r.¹⁷. Na mocy tej samej ustawy wprowadzono do k.p.c. art. 133 § 2c oraz art. 139 § 31. Zgodnie z art. 36 ustawy zmieniającej z 2018 r. do czasu zgłoszenia zmiany adresu doręczeń dokonuje się na dotychczas zgłoszone do akt rejestrowych adresy. W uzasadnieniu do projektu ustawy wyjaśniono, że przepis ten powiązany jest z obowiązkami, które dotychczas były nałożone w art. 167 § 3 k.s.h.¹⁸ na członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością¹⁹, nie dostrzegając przy tym, że taki obowiązek nałożono również na wspólników spółek osobowych (art. 26 § 1 pkt 3, art. 93 § 1 pkt 1 k.s.h.). Chodzi tu o adresy, które nie podlegają ujawnieniu w rejestrze, lecz na mocy przepisów szczególnych ich wskazanie było konieczne razem ze zgłoszeniem wniosku o wpis podmiotu do rejestru.

Powstaje pytanie, czy dyspozycja art. 139 § 3¹ k.p.c. mogła znaleźć zastosowanie także w stosunku do osób fizycznych, co do których nie dokonano zgłoszenia adresu, o którym mowa w art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS, gdyż zostali wpisani do rejestru przed wejściem w życie ustawy zmieniającej z 2018 r.

Z podobnym problemem orzecznictwo mierzyło się, kiedy to na mocy ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw²⁰ dokonano zmiany art. 139

¹⁷ Ustawa z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 398, ze zm.).

¹⁸ W brzmieniu obowiązującym do 14.03.2018 r.

¹⁹ Zob. <https://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/AE6903979D22A8FDC12581E8004AECEB7/%24File/2067.pdf> (dostęp: 17.06.2022 r.).

²⁰ Dz. U. Nr 43, poz. 189, ze zm.

§ 3 k.p.c. i do polskiej procedury cywilnej wprowadzono fikcję doręczenia w stosunku do osób prawnych i organizacji podlegających wpisowi do rejestru na podstawie odrębnych przepisów. Początkowo SN stanął na stanowisku, że stosowanie fikcji w stosunku do już wpisanych do rejestru jest możliwe dopiero po upływie terminu, który ustawa nowelizująca wyznaczała na zgłoszenie do organu rejestrowego właściwego adresu oraz po skierowaniu do takiego podmiotu pouczenia o treści 139 § 3 k.p.c.²¹. Ostatecznie orzecznictwo odeszło od tego zapatrywania²² zwracając uwagę, że obowiązek pouczenia, który zastrzeżono w art. 139 § 4 k.p.c., dotyczył tylko pierwszego wpisu, o czym nie może być mowy w stosunku do spółek już zarejestrowanych. Nadto po upływie terminu, który ustawodawca wyznaczył na aktualizację danych rejestrowych, mamy do czynienia z bezczynnością i brakiem dbałości spółki o swoje interesy. Dlatego w stosunku do spółek zarejestrowanych przez wejściem w życie ustawy z dnia 1 marca 1996 r. przyjęto, że stosowanie fikcji doręczeń jest możliwe po upływie terminu, o którym mowa w art. 13 tej ustawy.

Nieco inne podejście zaprezentowano w odniesieniu do przedsiębiorców wpisanych do CEIDG. W uchwale z 8 listopada 2006 r.²³ Sąd Najwyższy opowiedział się przeciwko możliwości stosowania fikcji doręczenia w stosunku do osoby fizycznej wpisanej do ewidencji działalności gospodarczej, wskazując, że obowiązujące przepisy nie zakładają pouczenia takiego przedsiębiorcy o skutkach zaniechania aktualizacji adresu ujawnionego w CEIDG. Kierunek ten został podtrzymany w późniejszym orzecznictwie²⁴ i doktrynie²⁵, także po zmianach treści art. 139 § 3 k.p.c.²⁶.

Aby zapewnić skuteczność regulacji wyrażonych w art. 133 § 2c, art. 139 § 3¹ k.p.c. oraz 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS, wprowadzono 18-miesięczny termin na złożenie do akt rejestrowych aktualnego oświadczenia, o którym mowa w art. 19a ust. 5 u.KRS (art. 34 ustawy zmieniającej z 2018 r.). Termin upłynął 15.09.2019 r. Po tym terminie sąd rejestrowy był uprawniony do skorzystania z przepisu art. 24 u.KRS,

²¹ Uchwała SN z 3 marca 1997 r., III CZP 5/97, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 72.

²² Zob. wyrok SN z 18 stycznia 2012 r., II UK 109/11, Lex nr 1130391; uchwała SN z 17 stycznia 2003 r., III CZP 81/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 143.

²³ III CZP 103/06, Lex nr 197687.

²⁴ Zob. postanowienie SA w Katowicach z 4 września 2012 r., V ACz 633/12, Lex nr 1216277; postanowienie SO w Szczecinie z 25 września 2017 r., VIII Gz 377/17, Lex nr 2363808; postanowienie SO w Bydgoszczy z 22 kwietnia 2015 r., VIII Gz 36/15, Lex nr 1842114.

²⁵ Zob. K. Weitz, *Uwagi do art. 139*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Postępowanie rozpoznawcze*, wyd. V, red. T. Erciński, Warszawa 2016; I. Wolwiak, *Doręczenia w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2015, s. 310; odmiennie M. Michalska-Marciniak, *Uwagi do art. 139*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom I-II. Komentarz*, red. A. Marciniak, K. Piasecki, Warszawa 2016.

²⁶ Dokonanych na mocy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 172, poz. 1804) oraz ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 235, poz. 1699).

czyli mógł wszcząć postępowanie przymuszające. Prawo do złożenia takiego wniosku przyznano nie tylko podmiotom, o których mowa w art. 36 u.KRS, lecz także osobom, których to oświadczenie ma dotyczyć, tj. osobom reprezentującym podmiot wpisany do KRS, likwidatorom, prokurentom, członkom organów i osobom uprawnionym do powołania zarządu (art. 19a ust. 5b u.KRS). Dodatkowo ustawa w art. 139 § 4¹ k.p.c. nakazuje kierować pouczenia dotyczące omawianej fikcji prawnej nie tylko przy pierwszym wpisie podmiotu do rejestru (jak to ma miejsce w przypadku pouczenia w trybie art. 139 § 4 k.p.c.), lecz także przy każdym kolejnym wpisie osób, o których mowa w art. 133 § 2c.

Uwzględniając wszystkie powyższe argumenty, należy dojść do wniosku, że w stosunku do osób, o których mowa w art. 133 § 2c i art. 139 § 3¹ k.p.c. i wpisanych do rejestru przed wejściem w życie zmian wprowadzonych ustawą zmieniającą z 2018 r., niezłożenie w terminie do 15.09.2019 r. oświadczenia, o którym traktuje art. 19a ust. 5b u.KRS, nie będzie wiązało się z przyjęciem fikcji doręczenia, o której mowa w art. 139 § 3¹ k.p.c. Przywołana grupa przepisów ma fundamentalne znaczenie dla realizacji prawa do obrony, urzeczywistnienia zasady sprawiedliwego procesu (art. 45 ust. 1 Konstytucji). Dlatego niezależnie od tego, że ustawodawca zapewnił wystarczającą ilość czasu i wystarczające instrumenty, by podmioty te mogły wykonać nałożony obowiązek, to jednak nie można tracić z pola widzenia, że ustawodawca nie przewidział możliwości wykonania podstawowego obowiązku nałożonego na samego prawodawcę, czyli pouczenia tych osób o skutkach zaniechania. Dodatkowo obowiązek zawarty w art. 34 ustawy zmieniającej z 2018 r. nałożono jedynie na „podmioty wpisane do rejestru”, a analiza art. 19b zd. 2 u. KRS wskazuje, że ustawodawca nie utożsamia tych podmiotów z osobami, o których mowa w art. 133 § 2c, art. 139 § 3¹ k.p.c. Innego poziomu profesjonalizmu i rzetelności w prowadzeniu swoich interesów można wymagać od samych podmiotów wpisanych do rejestru oraz od osób fizycznych, do których nawiązuje art. 133 § 2c.

Odmienna wykładnia jest niedopuszczalna także w odniesieniu do członków zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w stosunku do których obowiązek podawania i aktualizowania adresu istniał już od 15.01.2015 r., kiedy znowelizowano art. 167 § 3 i art. 168 k.s.h.²⁷. Do chwili zgłoszenia zmiany adresu adres zgłoszony do rejestru był adresem, na który dokonywano doręczeń dla członka zarządu. Niemniej jednak niezrealizowanie tego obowiązku nie uprawniało do przyjęcia fikcji doręczenia na gruncie k.p.c., gdyż nie zakładała tego ustawa. Fikcji doręczenia nie można również domniemywać i każdorazowo musi ona znaleźć wyrażne

²⁷ Zmian dokonano na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 4). Dotychczas obowiązek wskazania adresu wypełniany był poprzez złożenie wzoru podpisu, przy którym podawano adres.

odzwierciedlenie w tekście aktu normatywnego. Ówczesnie obowiązujący art. 139 § 3 k.p.c.²⁸, który taką fikcję ustanawiał, dotyczył jedynie adresów „ujawnionych” w rejestrze, a nie adresów „zgłoszonych” w trybie art. 167 § 3 k.s.h. Wprowadzenie art. 36 ustawy zmieniającej z 2018 r. zakłada, że dyspozycja art. 139 § 3¹ k.p.c., obowiązującego od 15.03.2018 r., winna wiązać fikcję z dotychczas zgłoszonymi do rejestru adresami, to jednak przepis ten nie stanowi wprost, jakie konsekwencje należy wyciągnąć, jeśli będzie to adres nieodpowiadający rzeczywistości.

Z całą pewnością fikcji określonej w art. 139 § 3¹ k.p.c. nie można stosować wobec prokurentów, którzy nie złożyli oświadczenia, o którym mowa w art. 19a 5-5b i 5d u.KRS mimo upływu 18-miesięcznego terminu, gdyż dotychczas obowiązujące przepisy nie nakładały na prokurentów obowiązku zgłaszania i aktualizowania swoich adresów. Zatem nawet jeśli taki adres pojawił się we wcześniejszym wniosku o wpis, to nie można go utożsamiać z adresem, o którym mowa w art. 36 ustawy zmieniającej z 26 stycznia 2018 r.

Ustawa zmieniająca z 2019 r. nie wprowadziła żadnych treściowych zmian do normy zawartej w art. 133 § 2c k.p.c.; przepis ten został jedynie przeniesiony do nowej jednostki redakcyjnej (art. 133 § 2³ k.p.c.). Art. 139 § 3¹ k.p.c. nie został zmodyfikowany. Do obu tych norm nawiązuje art. 139¹ § 1 k.p.c., który pozwala przyjąć fikcję doręczenia na takich samych zasadach, które obowiązywały do 7.11.2019 r.

W przeciwieństwie do osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej nie istnieją względy natury językowej, systemowej i celowościowej, aby wyłączyć spod hipotezy art. 139¹ § 1 k.p.c. osoby fizyczne będące osobami reprezentującymi podmiot wpisany do KRS, likwidatorami, prokurentami, członkami organów lub osobami uprawnionymi do powołania zarządu. Ich adresy nie są ujawniane w KRS, w związku z czym nie są one obwarowane domniemaniem prawdziwości, o którym mowa w art. 17 ust. 1 u.KRS.

Jeżeli pozwany nie odbierze kierowanej do niego korespondencji i nie będzie możliwe odwołanie się do przepisów statuujących fikcję doręczenia (art. art. 133 § 2³ oraz art. 139 § 3¹ k.p.c.), to interpretowane łącznie postanowienia art. 139¹ § 1 i 2 k.p.c. pozwalają wysnuć wniosek, iż możliwe jest uznanie korespondencji za doręczoną w trybie art. 139 § 1 k.p.c. o tyle, o ile powód przedstawił lub sąd jest w posiadaniu dowodu, że adresat przebywa pod adresem wskazanym w pozwie, tj. oświadczenie złożone w trybie art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS, gdyż tylko na ten adres k.p.c. pozwala kierować korespondencję (art. 133 § 2³ k.p.c.).

²⁸ W brzmieniu obowiązującym do 21.08.2019 r.

Doręczenie pozwu lub pierwszego pisma wymagającego podjęcia obrony praw pozwanemu...

Jeśli korespondencję skierowano na prawidłowy adres do doręczeń, to sąd jest uprawniony do uznania jej za doręczoną w trybie art. 139 § 1 k.p.c., ponieważ oświadczenie złożone w trybie art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS co do zasady należy potraktować jako wiarygodny dowód, że pozwany przebywa pod danym adresem. Zresztą nawet gdyby materiał procesowy przemawiał przeciwko takiemu wnioskowi, to skutek doręczenia nastąpiłby w drodze fikcji procesowej, o której mowa w art. 139 § 3¹ k.p.c.

Oczywiście „adres do doręczeń”, o którym mowa w art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS, nie zawsze musi być tożsamy z „miejscem przebywania” (art. 139¹ § 2 k.p.c.), czego ustawodawca nie dostrzegł, konstruując obie normy. Natomiast w stosunku do omawianej grupy osób fizycznych należy oba pojęcia ze sobą zrównać z uwagi na fakt, że osoby te są w prawidłowy sposób pouczane o tym, na jaki adres będzie kierowana do nich korespondencja i jakie negatywne skutki procesowe mogą wiązać się ze złożeniem nieprawdziwego oświadczenia lub zaniechania aktualizacji adresu. Ponadto pojęcie „adres do doręczeń” stanowi jasny i jednoznaczny sygnał, że to właśnie w to miejsce będzie kierowana wszelka przyszła korespondencja sądowa.

Zatem bez oświadczenia, o którym mowa w art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS, sąd nie może uznać, iż doszło do skutecznego doręczenia stronie przeciwnej pozwu lub innego pisma procesowego, wymagającego podjęcia obrony praw pozwanego. Co więcej, sąd powinien z urzędu ustalić, czy korespondencję skierowano właśnie na ten adres, gdyż obowiązek ten wynika z art. 133 § 2³ k.p.c. oraz z zasady oficjalności doręczeń. Takiego obowiązku nie nałożono na powoda, który musi jedynie wskazać miejsce zamieszkania przeciwnika (art. 126 § 2 pkt 1 k.p.c.), co nie jest równoznaczne z adresem do doręczeń (19a ust. 5-5b i 5d u.KRS).

Wątpliwości budzi również, czy sąd będzie mógł uznać za doręczoną korespondencję skierowaną na adres zamieszkania (art. 135 § 1 k.p.c.), zamiast na adres do doręczeń, nawet jeśli powód przedstawi dowód, że pozwany przebywa pod danym adresem (art. 139¹ § 2 k.p.c.). Mając na uwadze cel normy wyrażonej w art. 139¹ k.p.c., należy odpowiedzieć na to pytanie pozytywnie, niemniej jednak będzie to możliwe dopiero po uprzedniej próbie doręczeniu pisma na adres wskazany w trybie art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS. Art. 133 § 2³ k.p.c. ma charakter szczególny w stosunku do art. 135 § 1 k.p.c. Sąd ma obowiązek podjęcia próby doręczenia w pierwszej kolejności na adres wskazany w trybie art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS. Jeśli pozwany nie odbierze takiej korespondencji, to sąd, stosując zasady wyrażone w art. 233 § 1 k.p.c., będzie musiał ocenić, czy oświadczenie o adresie do doręczeń jest wiarygodnym dowodem na to, że pozwany przebywa pod tym

adresem²⁹. Jeśli nie dojdzie do takiego wniosku, to nie będzie możliwe uznanie przesyłki za doręczoną w trybie art. 139 § 1 lub art. 139 § 3¹ k.p.c., gdyż powód dostarczył sądowi informację oraz dowód, że pozwany przebywa pod innym adresem (art. 139 § 3¹ *in fine*) i pod ten inny adres (zamieszkania) należy doręczyć odpis pozwu lub innego pisma procesowego wymagającego podjęcia obrony praw pozwanego.

Drugą grupę osób fizycznych ujawnionych w rejestrze, w stosunku do których k.p.c. wprowadzał szczególne zasady doręczania korespondencji, stanowili wspólnicy spółek handlowych, przy czym dotyczy to wspólników, którzy nie mieli uprawnienia do reprezentacji spółki i powoływania jej organów (komandytariusze). Art. 133 § 2a k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym do 7.11.2019 r.) zakładał, że pisma doręcza się na adres udostępniany w rejestrze, chyba że strona wskazała inny adres do doręczeń. W art. 133 § 2a zd. 2 k.p.c. zastrzeżono, że jeżeli ostatni udostępniony adres został wykreślony jako niezgodny z rzeczywistym stanem rzeczy i nie zgłoszono wniosku o wpis nowego adresu, który podlegałby udostępnieniu, adres wykreślony jest uważany za adres udostępniony w rejestrze. Jednakże, mimo wyraźnego brzmienia przepisu, zasady te nie mogły dotyczyć tych wspólników, gdyż nie istniały przepisy, które zezwalałyby na wykreślenie z rejestru ich adresów, skoro nie były one w ogóle „udostępniane w rejestrze”, a jedynie zgłaszane do akt rejestrowych³⁰. Z tego powodu wykluczone było również stosowanie art. 139 § 3 k.p.c., zgodnie z którym „pisma dla (...) osób fizycznych podlegających wpisowi do rejestru (...) w razie niemożności doręczenia w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających z uwagi na nieujawnienie w rejestrze (...) zmiany adresu (...) pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowe miejsce zamieszkania i adres są sądowi znane”. Ponadto sąd nie miał obowiązku pouczenia wspólnika o skutkach art. 139 § 3 k.p.c. Pouczenie było doręczane jedynie przy pierwszym wpisie i nie samemu wspólnikowi, lecz spółce (wnioskodawcy), co wynika z art. 139 § 4 k.p.c. Ustawodawca nie zdecydował się (na wzór art. 139 § 4¹ k.p.c.), aby w przypadku takiego wspólnika znajdowała zastosowanie zasada, w myśl której pouczenie skierowane do spółki jest jednoznaczne z pouczeniem wspólnika.

Na mocy ustawy zmieniającej z 2019 r. normę zawartą w art. 133 § 2a k.p.c. przeniesiono do nowo utworzonego art. 133 § 2¹ oraz § 2² k.p.c. i usunięto z zakresu zastosowania normy pojęcie wspólnika. Zatem na gruncie obecnie obowiązującego

²⁹ Zob. E. Stefańska, *Uwagi do art. 139*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-477(16)*, red. M. Manowska, Warszawa 2021.

³⁰ Na istotne wątpliwości w utożsamianiu „adresu ujawnionego w rejestrze” z „adresem zawartym w zgłoszeniu spółki do rejestru” zwracał uwagę K. Weitz, [w:] *Kodeks...*, art. 133.

art. 139¹ k.p.c. będący osobą fizyczną wspólnik spółki handlowej, niemający prawa do reprezentacji spółki, musi być traktowany tak samo, jak każdy inny podmiot, który nie jest wpisany do rejestru. Korespondencja winna być adresowana na jego adres zamieszkania, adres pracy lub tam, gdzie go można go zastać (art. 135 § 1 k.p.c.). Nieodebranie pozwu lub innego pisma wymagającego podjęcia obrony jego praw nie uprawnia do przyjęcia fikcji doręczenia, chyba że odmówił przyjęcia pisma (art. 139 § 3 k.p.c. w zw. z art. 139¹ § 1 k.p.c.). Przewodniczący powinien zawiadomić o tym fakcie powoda i skierować do niego zobowiązanie w trybie 139¹ § 1 *in fine* k.p.c., a powód winien podjąć czynności, o których mowa w art. 139¹ § 2 k.p.c.

Do trzeciej grupy należały wszystkie inne osoby fizyczne, których dane ujawniono w KRS. Byli to np. członkowie europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych, członkowie rady nadzorczej w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, nadzorca sądowy w przyspieszonym postępowaniu układowym lub postępowaniu układowym³¹.

Do czasu wejścia w życie ustawy zmieniającej z 2019 r. korespondencja kierowana była do takich osób na adres zamieszkania, miejsce pracy lub tam, gdzie adresata zastano (art. 135 § 1 k.p.c.). Po zmianach, w stosunku do tych osób fizycznych, znajdują zastosowanie te same zasady, które przedstawiono w odniesieniu do będących osobami fizycznymi wspólników, którzy nie mieli uprawnienia do reprezentacji spółki i powoływania jej organów.

Z uwagi na poczynione wyżej założenia, do tej grupy można także zakwalifikować osoby reprezentujące podmiot wpisany do KRS, likwidatorów, prokurentów, członków organów oraz osoby uprawnione do powołania zarządu, którzy zostali wpisani do rejestru, zanim wszedł w życie obowiązek składania oświadczeń, o których mowa w art. 19a ust. 5-5b i 5 d u.KRS.

IV. DORĘCZENIE PIERWSZEGO PISMA OSOBIE FIZYCZNEJ WPISANEJ DO EWIDENCJI

Wprowadzone ustawą zmieniającą z 2019 r. zmiany do k.p.c. wskazują na odejście ustawodawcy od dotychczasowych metod doręczania korespondencji do pozwanych wpisanych do CEIDG.

³¹ Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1588, ze zm.) nadzorcę sądowego należy traktować tak, jak osobę trzecią, o której mowa w art. 63 § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm.), a nie jako osobę reprezentującą podmiot wpisany do KRS (tak P. Filipiak, *Uwagi do art. 39*, [w:] *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, wyd. II, red. A. Hrycaj, Lex/el. 2020; R. Kosmal, D. Kwiatkowski, [w:] R. Kosmal, D. Kwiatkowski, *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2022).

Od 8.09.2016 r. do 9.11.2019 r. w k.p.c. obowiązywała zasada, zgodnie którą pisma procesowe dla przedsiębiorców wpisanych do CEIDG, doręczano na adres udostępniany w tej ewidencji, chyba że strona wskazała inny adres dla doręczeń (ówcześnie obowiązujący art. 133 § 2a zd. 1 k.p.c.). Przepisy procedury cywilnej ustanawiały również fikcję doręczeń dla tych podmiotów.

Po pierwsze, jeżeli ostatni udostępniony adres został wykreślony, jako niezgodny z rzeczywistym stanem rzeczy, i nie zgłoszono wniosku o wpis nowego adresu, który podlegałby udostępnieniu, adres wykreślony uważany był za adres udostępniony w CEIDG (art. 133 § 2a zd. 2 k.p.c.). Przy czym zastrzec należy, że przepis ten w praktyce nie dotyczył przedsiębiorców wpisanych do ewidencji, gdyż zarówno obowiązująca do 30.04.2018 r. USDG³², jak i obowiązująca od tej daty UCEDIG³³ nie przewidywały możliwości wykreślenia z ewidencji samego adresu, a jedynie przedsiębiorcy³⁴.

Po drugie, pisma dla osób fizycznych podlegających wpisowi do ewidencji w razie niemożności doręczenia w sposób przewidziany w art. 133-139 § 1-2 k.p.c., z uwagi na nieujawnienie w ewidencji zmiany adresu, pozostawiano w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowe miejsce zamieszkania i adres były sądowi znane (art. 139 § 3 k.p.c.). Na gruncie tego przepisu powstała sygnalizowana już wcześniej na łamach niniejszego opracowania wątpliwość, czy dopuszczalne jest stosowanie fikcji doręczenia w stosunku do osoby fizycznej wpisanej do ewidencji, mimo że obowiązujące przepisy nie zakładają pouczenia takiego przedsiębiorcy o skutkach zaniechania aktualizacji adresu ujawnionego. Taki obowiązek kierowania pouczenia nie istniał na gruncie USDG³⁵, nie wprowadzono go także do UCEDIG.

Powyższe uwagi prowadzą do wniosku, że do 7.11.2019 r. sąd nie mógł uznać za doręczoną korespondencji skierowanej na adres udostępniony w CEIDG, jeśli adresat nie odebrał korespondencji, a zarazem z informacji uzyskanych od operatora pocztowego lub zgromadzonych w aktach sprawy wynika, że adres ten nie odpowiada rzeczywistemu miejscu, w którym strona prowadzi działalność

³² Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2168, ze zm.).

³³ Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2022 r. poz. 541).

³⁴ Art. 30 ust. 1 pkt 2, art. 34 ust. 2, art. 35 ust. 2-2a USDG, art. 15 ust. 1 pkt 2, art. 29 ust. 1, art. 30, art. 32 ust. 3-5 UCEIDG.

³⁵ Szerzej na temat historii zmian USDG w zakresie obowiązku pouczenia wypowiedział się SA w Katowicach w postanowieniu z 4 września 2012 r., V ACz 633/12, Lex nr 1216277.

gospodarczą³⁶. Natomiast nic nie stało na przeszkodzie uznawaniu korespondencji za doręczoną (w trybie art. 139 § 1 k.p.c.), jeśli takich informacji sąd nie posiadał.

Po zmianach wprowadzonych ustawą zmieniającą z 2019 r. pozostawiono zasadę dotychczas wyrażoną w art. 133 § 2a zd. 1 k.p.c., przy czym przeniesiono ją do nowo utworzonego art. 133 § 2¹ k.p.c. Wyłączono natomiast możliwość stosowania w stosunku do przedsiębiorców wpisanych do CEIDG fikcji doręczeń dotychczas uregulowanych w art. 133 § 2a zd. 2 k.p.c. oraz art. 139 § 3 k.p.c. Dokonano tego przez usunięcie z przywołanych norm pojęć odnoszących się do tych podmiotów. Można pokusić się o wniosek, iż ustawodawca usankcjonował wykładnię dotychczas prezentowaną w orzecznictwie i doktrynie. Nie można przy tym uznać, że jest to zabieg przypadkowy, skoro w uzasadnieniu do projektu ustawy zmieniającej z 2019 r. możemy przeczytać, że „zawarta w art. 133 § 2a regulacja zasad doręczania pism sądowych przedsiębiorcom jest niedostosowana do obecnego stanu prawnego, ponieważ nie uwzględnia różnic między Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej a Krajowym Rejestrem Sądowym w zakresie charakteru adresu podawanego w tych rejestrach i waloru adresu wykreślonego (...). Z tych samych powodów należy zmienić zawartą w art. 139 § 3 regulację konsekwencji nieujawnienia zmiany adresu przez podmiot procesowy, który z mocy odrębnych przepisów podlega wpisowi do rejestru”³⁷.

Nie powinno ulegać wątpliwości, że na gruncie obecnie obowiązującego stanu prawnego, jeżeli przedsiębiorca wpisany do ewidencji nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego, które wywołuje potrzebę podjęcia obrony jego praw, a zarazem z informacji uzyskanej od operatora pocztowego wynika, że adres, na który skierowano korespondencję, jest adresem nieprawidłowym, sąd nie będzie mógł uznać takiej przesyłki za doręczoną, gdyż nie istnieją odpowiednie przepisy, które wprowadzałyby w takiej sytuacji fikcję prawną doręczenia. Oznacza to konieczność odwołania się do dyspozycji art. 139¹ § 1 k.p.c.

Zasady wyrażonej w art. 133 § 2¹ k.p.c. nie można utożsamiać z fikcją prawną, gdyż nie wynika to wprost z przepisu, a fikcji prawnej nie można domniemywać. Jest to na tyle rygorystyczne i daleko idące rozwiązanie, iż dla każdego powinno być ono oczywiste już po zapoznaniu się z tekstem aktu normatywnego. Fikcji prawnej nie ustanawia również art. 16 ust. 1 i 2 UCEIDG. Wprawdzie wprowadza on domniemanie, iż dane wpisane do ewidencji są prawdziwe, jednakże nie wprowadza żadnych sankcji na płaszczyźnie postępowania cywilnego, a jedynie

³⁶ Odmienne K. Skrodzki, *Fikcja doręczenia wobec przedsiębiorcy w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego z 4.07.2019 r.*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2020, nr 12, s. 41-44.

³⁷ <https://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/166CCC44490F3965C1258384003CD40A/%24File/3137-uzas.pdf> (dostęp: 17.06.2022 r.).

na płaszczyźnie prawa materialnego, tj. odpowiedzialność za szkodę za niezgodność wpisu z rzeczywistym stanem faktycznym.

Nie istnieją względy natury językowej, systemowej i celowościowej, aby wyłączyć z zakresu zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c. przedsiębiorców wpisanych do CEIDG. Zarówno pojęcie pozwanego, jak i miejsca przebywania może być odnoszone w stosunku do tych osób fizycznych. Gdyby przyjąć odmienną wykładnię, to system doręczeń korespondencji sądowej adresowanej do przedsiębiorców wpisanych do CEIDG byłby dużo surowszy niż np. w stosunku do spółek prawa handlowego, skoro w ich przypadku obowiązuje zasada, że sąd nie może odwołać się do fikcji doręczenia ustanowionej w art. 139 § 3 k.p.c., jeśli nowy adres jest sądowi znany, a takiej zasady w stosunku do przedsiębiorców wpisanych do CEIDG nie ustanowiono. Odejście ustawodawcy od dotychczasowych rozwiązań jest jasnym sygnałem na to, że przedsiębiorców wpisanych do CEIDG należy traktować tak samo jak pozostałe osoby fizyczne niewpisane do rejestru czy ewidencji.

W zdecydowanej większości przypadków nieodebrana przez pozwanego korespondencja sądowa wysłana na adres ujawniony w ewidencji wróci do nadawcy bez żadnych dodatkowych informacji od operatora pocztowego. Powstaje wtedy pytanie, czy będzie można uznać tę przesyłkę za doręczoną?

Sąd nie będzie mógł odwołać się do treści art. 139 § 1 k.p.c., ponieważ norma wyrażona w art. 139¹ § 1 k.p.c. wyraźnie mu tego zakazuje, co wynika z literalnego brzmienia tego przepisu – „jeżeli (...) pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 k.p.c. (...) przewodniczący zawiadamia o tym powoda (...) zobowiązując do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika”. Poza tym z istoty normy wyrażonej w art. 139 § 1 k.p.c. wynika, że ma ona charakter wtórny, tj. jej zastosowanie zależy od uprzedniego ustalenia, że korespondencję skierowano na prawidłowy adres, czyli miejsce, w którym pozwany aktualnie przebywa.

Nie można tracić z pola widzenia treści art. 139¹ § 2 k.p.c., który zezwala na odstępianie od kierowania do powoda zawiadomienia i zobowiązania w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c., o ile powód przedstawił lub sąd jest w posiadaniu dowodu, że pozwany przebywa pod danym adresem. Należy zatem ustalić, czy takim dowodem może być wydruk danych z ewidencji pozyskany ze strony internetowej CEIDG (art. 45 ust. 2 UCEIDG)?

Odpowiedź na to zagadnienie winna być pozytywna, aczkolwiek należy podchodzić do tego ze szczególną ostrożnością. Informacja uzyskana z ewidencji może być potraktowana jako dowód na to, że pozwany przebywa pod tym adresem, skoro wpis dokonywany jest na jego wniosek (art. 6 ust. 2 UCEIDG), zatem informacja musi pochodzić od niego, a ustawa nakazuje domniemywać prawdziwość wpisu (art. 16 ust. 1 zd. 1 UCEIDG).

Jednakże uwzględnić również trzeba fakt, że norma zawarta w art. 133 § 2¹ k.p.c. nakazuje kierowanie korespondencji na „adres do doręczeń udostępniony w ewidencji”, przy czym nie musi być to adres miejsca „stałego wykonywania działalności gospodarczej” (art. 5 ust. 1 pkt 6 UCEDIG). Nie można go także utożsamiać z miejscem przebywania (art. 139¹ § 2 k.p.c.) czy miejscem zamieszkania pozwanego (art. 135 § 1 k.p.c.), tak jak w przypadku podmiotów, o którym mowa w art. 19a ust. 5-5b i 5d u.KRS, gdyż ustawodawca celowo odszedł od tak rygorystycznego systemu doręczeń korespondencji procesowej wobec osób wpisanych do CEIDG i nie istnieją już odpowiednie fikcje doręczeń korespondencji, które obwarowywałyby ten system.

Oznacza to, że w świetle art. 133 § 2¹ k.p.c. korespondencja może być skierowana na adres, pod którym pozwany jedynie odbiera przesyłki pocztowe (np. wynajmuje wirtualne biuro), co trudno uznać, za miejsce jego przebywania, a na dowód tego faktu zezwala na odstępianie od stosowania zasady wyrażonej w art. 139¹ § 1 *in fine* k.p.c. Jeżeli pozwany nie przebywa pod adresem, który w ewidencji ujawniony jest jako „adres do doręczeń”, to uznanie przesyłki za doręczoną w trybie art. 139 § 1 k.p.c. w zw. z art. 139¹ § 2 k.p.c. będzie wadliwe, gdyż nie istnieją przepisy statuujące fikcję doręczenia, tak jak to ma miejsce chociażby w stosunku do osób wpisanych do rejestru (art. 133 §2²⁻³, art. 19 § 3-3¹ k.p.c.).

Ponadto samo domniemanie prawdziwości wpisu w ewidencji ma charakter domniemania prawnego wzruszalnego (*praesumptio iuris tantum*); możliwe jest w drodze postępowania wykazanie, że dane są niezgodne ze stanem rzeczywistym³⁸. Asumptem do rozpoczęcia tego procesu może być sam fakt, że pozwany nie odebrał kierowanej do niego korespondencji. Dodatkowo znaczenie będzie miał również czas, który upłynął od daty wpisu do daty podjęcia próby doręczenia (im starszy wpis tym mniej jest prawdopodobne, że jest on aktualny). Niepozbawione waloru dowodowego będą także dokumenty dołączone do pozwu, a w szczególności dokumenty prywatne podpisane przez pozwanego, w którym składa on oświadczenie, co do własnego adresu (art. 245 k.p.c.). Przykładowo, wątpliwości co do prawdziwości wpisu w ewidencji winna wzbudzić sytuacja, gdy w dokumencie prywatnym powstałym po dokonaniu wpisu pojawia się inny adres niż w ewidencji.

Niewątpliwie domniemanie zawarte w art. 16 ust. 1 UCEIDG mogłoby ułatwiać szybsze kończenie postępowań sądowych, jednakże nie jest ono odpowiedzią na problemy, które legły u podstaw wprowadzenia do polskiej procedury cywilnej regulacji zawartej w art. 139¹ k.p.c. i może ono wygenerować analogiczne problemy

³⁸ Zob. wyrok WSA w Warszawie z 26 kwietnia 2018 r., V SA/Wa 2180/17, Lex nr 2531941.

(wadliwie uprawomocnione orzeczenia), jakie na gruncie przepisów obowiązujących do 7.11.2019 r. sprawiało uznawanie przesyłek za doręczone na adres ujawniony w PESEL-SAD.

Podkreślenia również wymaga, że niezależnie od tego, czy przeprowadzony przez organ sądowy wywód będzie spełniał wszystkie kryteria opisane w art. 233 § 1 k.p.c., to skutek doręczenia wystąpi tylko wtedy, gdy pozwany faktycznie (obiektywnie rzecz ujmując) będzie przebywał pod danym adresem. Gdyby przyjąć odmienną wykładnię, to musielibyśmy dojść do wniosku, że do ustawy wprowadzono niewypowiedzianą wprost fikcję doręczenia pod adresem, który „był wiarygodny w chwili podejmowania decyzji o uznaniu przesyłki za doręczoną”, czemu należy się wyraźnie sprzeciwić.

W związku z powyższym, w ocenie autora, należy postulować, aby zasadą było kierowanie do powoda zawiadomienia i zobowiązania w trybie art. 139¹ § 1 k.p.c., a nie uznawanie przesyłki za doręczoną w trybie 139 § 1 k.p.c. w zw. z art. 139¹ § 2 k.p.c. na podstawie treści wpisu w ewidencji. Norma wyrażona w art. 139¹ § 1 i 2 k.p.c. nie nakazuje sądowi badania z urzędu dowodów na fakt miejsca przebywania pozwanego, w związku z czym nie dochodzi do naruszenia tego przepisu, jeśli wydane zostaną zobowiązania, o których mowa w art. 139¹ § 1 *in fine* k.p.c. Ponadto to powód w większości przypadków będzie posiadał większą wiedzę na temat aktualnego miejsca przebywania pozwanego, a jeśli tej wiedzy nie posiada i opiera treść pozwu wyłącznie na treści wpisu w ewidencji, to tym bardziej celowe jest wdrożenie przewidzianej ustawą procedury mającej na celu zweryfikowanie jego prawdziwości. Co więcej, norma wyrażona w art. 16 ust. 1 UCEIDG nie zabrania dokonywania takiej weryfikacji.

V. PODSUMOWANIE

Wprowadzone do k.p.c. zmiany w zakresie tzw. pierwszych doręczeń pism do pozwanego w sposób częściowo niezamierzony objęły również podmioty wpisane do KRS oraz CEIDG. Obecnie obowiązujące rozwiązania są dalekie od doskonałości, gdyż brakuje im jasności, przejrzystości i precyzji, której należy wymagać wobec przepisów, od których zależy możliwość prowadzenia rzetelnego procesu sądowego.

Hipoteza art. 139¹ § 1 k.p.c. obejmuje wszystkie osoby fizyczne wpisane do KRS oraz CEIDG. Spod zakresu zastosowania przepisu wyłączone są natomiast osoby prawne i inne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które podlegają wpisowi do rejestru.

De lege ferenda pożądanym byłoby, aby na płaszczyźnie doręczeń zrównać pozycją procesową wszystkie wyżej wymienione podmioty. Charakter prawny publicznych rejestrów, jakimi są KRS i CEIDG, oraz domniemania, które ustawa przypisuje

Doręczenie pozwu lub pierwszego pisma wymagającego podjęcia obrony praw pozwanemu...

informacjom ujawnionym w tych rejestrach, przemawiają za tym, aby w drodze konsekwentnych i przemyślanych zmian ustawy wyłączyć spod zakresu zastosowania art. 139¹ § 1 k.p.c. wszystkie osoby fizyczne wpisane do rejestru lub ewidencji.

BIBLIOGRAFIA

Literatura

Bodio J., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian. Tom I*, red. T. Zembrzuski, Warszawa 2020.

Filipiak P., [w:] *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, red. A. Hrycaj, Lex/el. 2020.

Gapska E., [w:] *System Prawa Procesowego Cywilnego. Tom IV. Część I. Postępowanie nieprocesowe, vol. 2*, red. T. Ereciński, K. Lubiński, Warszawa 2021.

Kosmal R., Kwiatkowski D., *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2022.

Michalska-Marciniak M., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Tom I-II. Komentarz*, red. A. Marciniak, K. Piasecki, Warszawa 2016.

Orecki M., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom V, Art. 1096-1217*, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021.

Radwan M., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom II*, red. M. Manowska, Lex/el. 2020.

Skrodzki K., *Fikcja doręczenia wobec przedsiębiorcy w świetle nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego z 4.07.2019 r.*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2020, nr 12.

Stefańska E., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-477(16)*, red. M. Manowska, Warszawa 2021.

Świtkowski M., *Praktyczne aspekty doręczeń pism procesowych za pośrednictwem komornika sądowego oraz e-doręczeń w postępowaniu egzekucyjnym*, Lex/el. 2021.

Weitz K., [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Postępowanie rozpoznawcze*, red. T. Ereciński, Warszawa 2016.

Wolwiak I., *Doręczenia w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 2015.

Zamojski Ł., *Doręczenie pozwanemu pierwszego pisma procesowego wywołującego potrzebę obrony na podstawie art. 139¹ k.p.c.*, „Monitor Prawa Handlowego” 2019, nr 3.

Zedler F., *Z problematyki doręczeń w postępowaniu cywilnym*, „Polski Proces Cywilny” 2014, nr 1.

Akty normatywne

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm.).

Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.).

Ustawa z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189, ze zm.).

Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 112, ze zm.).

Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1526, ze zm.).

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2168, ze zm.).

Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 172, poz. 1804).

Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 235, poz. 1699).

Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 4).

Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1588, ze zm.).

Ustawa z dnia 26 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 398, ze zm.).

Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2022 r. poz. 541).

Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 850, ze zm.).

Ustawa z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 ze zm.).

Orzecznictwo

Uchwała SN z 3 marca 1997 r., III CZP 5/97, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 72.

Uchwała SN z 17 stycznia 2003 r., III CZP 81/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 143.

Uchwała SN z 8 listopada 2006 r., III CZP 103/06, Lex nr 197687.

Wyrok SN z 18 stycznia 2012 r., II UK 109/11, Lex nr 1130391.

Postanowienie SA w Katowicach z 4 września 2012 r., V ACz 633/12, Lex nr 1216277.

Postanowienie SO w Bydgoszczy z 22 kwietnia 2015 r., VIII Gz 36/15, Lex nr 1842114.

Postanowienie SO w Szczecinie z 25 września 2017 r., VIII Gz 377/17, Lex nr 2363808.

Wyrok WSA w Warszawie z 26 kwietnia 2018 r., V SA/Wa 2180/17, Lex nr 2531941.

Postanowienie SA w Rzeszowie z 23 lutego 2021 r., I ACz 254/20, Lex nr 3126763.

Źródła internetowe

<https://ekrs.ms.gov.pl/>.

<https://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/AE6903979D22A8FDC12581E8004AECB7/%24File/2067.pdf>.

<https://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/166CCC44490F3965C1258384003CD40A/%24File/3137-uzas.pdf>.

Serving a complaint or another pleading resulting in the need to defend to the defendant subjected to registration. Concerns about Article 139¹ Code of Civil Procedure

SUMMARY

Changes incorporated to Polish Code of Civil Procedure by the Act of 4.7.2019 amending Code of Civil Procedure and certain other acts significantly reformed system of serving to defendant complaint or another pleading resulting in the need to defend.

Article 139¹ does not apply to defendants subjected to registration in National Court Register who are legal persons or entities other than a legal person which specific provisions vest them legal personality. However, the provision does apply to defendants who are natural persons registered in National Court Register.

Doręczenie pozwu lub pierwszego pisma wymagającego podjęcia obrony praw pozwanemu...

If a defendant, who is a natural person registered in Central Registration and Information on Business, did not receive a complaint or another pleading resulting in the need to defend, no other pleading has been served to him previously in the case and Article 139 § 2-3¹ or other special provision providing for the effect of service does not apply, the presiding judge should notify the plaintiff thereof by sending him an excerpt of the pleading for the defendant and imposing on him an obligation to serve that pleading to the defendant through an enforcement officer. The presiding judge may deem duly delivered correspondence sent to the defendant, if he assesses that entry in Central Registration and Information on Business constitutes a proof that the defendant is residing at this address.

Key words: Serving a complaint do the defendant, defendant subjected to registration